

رابطه‌ی کمروبی و پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی در دانشجویان پسر شرکت‌کننده در آموزشگاه‌های زبان کانون

مرضیه غلامی توران پشتی*

دکتر صمد کریم زاده**

چکیده: هدف اساسی این پژوهش بررسی رابطه کمروبی و پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی در دانشجویان پسر شرکت‌کننده در مراکز آموزشی زبان کانون می‌باشد. جامعه‌ی آماری این پژوهش تمام دانشجویان پسر شرکت‌کننده در آموزشگاه زبان کانون در شهرستان سیرجان بود که از این جامعه تعداد، ۵۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری، پرسش‌نامه کمروبی که مشتمل بر ۴۴ ماده است که آزمودنی بر اساس یک مقیاس چهار گزینه‌ای به آن پاسخ می‌دهند. حداقل نمره در این آزمون صفر و حداکثر ۱۷۶ می‌باشد. همچنین این آزمون از اعتبار و روایی کافی برخوردار است و پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی توسط نمرات پایان ترم دانشجویان بررسی شد. نتایج نشان داد که جمعاً ۴۰٪ از دانشجویان شرکت‌کننده در مراکز آموزشی زبان کمرو هستند و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش همبستگی نشان داد که بین نمره پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی با نمره کمروبی و علاقه‌مندی به زبان انگلیسی رابطه معناداری وجود دارد. تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که می‌توان از روی متغیر پیش‌بین نمره کمروبی (با ۹۹ درصد اطمینان)، متغیر ملاک (پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی) را پیش‌بینی نمود و معادله رگرسیون به شرح زیر تنظیم می‌شود:

کمروبی $\times 0/497 + 33/669 =$ نمره پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی

واژه‌های کلیدی: کمروبی^۱، پیشرفت تحصیلی^۲، یادگیری^۳، زبان انگلیسی^۴

* عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر بابک mohammadreza357@yahoo.com

** دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن karimzadeh-samad@yahoo.com

1- Shyness

2- Academic achievement

3- learning

4- English language

مقدمه

تاکنون بیش از ۶۹۰۰ زبان در جهان شناسایی شده است. در قاره آسیا بیشترین تعداد زبان‌ها یعنی ۲۲۶۹ و در قاره آمریکا کمترین تعداد زبان‌ها یعنی ۱۰۰۲ زبان وجود دارد. وجود این همه زبان مختلف تنها می‌تواند نشان دهنده عظمت خالقی باشد که آنها را آفریده است. قرآن مجید در سوره روم آیه ۲۲ می‌فرماید:

«و از جمله آیات او آفرینش آسمان‌ها و زمین است و اختلاف زبان‌های شما و رنگ‌های شما، بی‌گمان در این برای دانشمندان مایه‌های عبرت است.»

یکی از این زبان‌ها و بی‌گمان مهم‌ترین آنها، زبان انگلیسی است که به‌عنوان زبان بین‌المللی سالیان متمادی است که مورد توجه همگان قرار گرفته است. ما ایرانیان نیز که دارای تمدن و فرهنگ غنی ایرانی - اسلامی هستیم، باید بتوانیم بیش از گذشته از زبان انگلیسی به‌عنوان یک وسیله جهانی جهت ارائه نظرات خود در سطح بین‌المللی استفاده کنیم. با بهره‌بردن از منابع انگلیسی زبان نوشتاری مانند کتاب‌ها، دایره‌المعارف‌ها، مقاله‌ها، روزنامه‌ها، مجلات و نیز منابع گفتاری مانند شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی، فیلم‌ها، نوارها و سی‌دی‌های صوتی و تصویری بر تجارب و دانش خود بیافزاییم. مدیرکل کانون‌های وزارت آموزش و پرورش گفت: به‌طور متوسط سالانه ۲۰ میلیارد ساعت اوقات فراغت دانش‌آموزان کشور هدر می‌رود (هاشمی، ۱۳۸۴).

یکی از راه‌های گذران اوقات فراغت دانش‌آموزان شرکت در کلاس‌های یادگیری زبان‌های خارجی به‌خصوص زبان انگلیسی می‌باشد که در فصل تابستان این کلاس‌ها به‌ویژه در بخش خردسالان از تراکم زیادی برخوردار می‌باشد. باید توجه داشت چون در این کلاس‌ها شالوده اساسی فراگیری زبان‌های خارجی در کودکان شکل می‌گیرد، بنابراین ضروری است از وجود ماهرترین مدرسان زبان استفاده شود و از مواد کمک آموزشی مانند وسایل سمعی و بصری، حروف مغناطیسی به تعداد کافی، پوسته‌های آموزشی جذاب، آهنگ‌های مناسب فراگیری زبان‌ها و ... استفاده شده و حتماً در پایان کلاس‌ها پذیرایی مختصری از کودکان به‌عمل آید.

زبان انگلیسی توان انسان را در درک و فهم اندیشه‌های افراد دیگر از ملیت‌های متفاوت و برقراری ارتباط با آنان و نیز استفاده از فناوری روز جهان را میسر می‌سازد، لذا توجه به زبان انگلیسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (رضاخانی، ۱۳۸۶). اجالا^۱ و تالتس^۲ در سال ۲۰۰۷ در

فینلند و استونیا^۱ آموزش‌های پیش دبستانی را در چهارچوب برنامه آموزشی برای بچه‌ها قرار دادند و نتایج نشان داد که بچه‌ها در ۹ زمینه پیشرفت داشتند که عبارتند از: ۱) مهارت‌های یادگیری ۲) مهارت‌های اجتماعی ۳) زبان و تعامل ۴) ریاضی ۵) اخلاق ۶) درک محیط ۷) خودپنداره ۸) پیشرفت فیزیکی و حرکتی ۹) هنر و فرهنگ که در این میان پیشرفت در زبان و رشد خودپنداره چشمگیرتر بود.

یکی از مشکلاتی که اغلب کودکان و نوجوانان تجربه‌ای از آن در ذهن دارند احساس خجالت و کمرویی است. کمرویی به مفهوم احساس ناراحتی کردن از حضور در جمع است (سلحشور، ۱۳۸۵).

کمرویی یک ناتوانی و معلولیت فراگیر اجتماعی است که در آن فرد از مواجه شدن با افراد ناآشنا و ارتباطات اجتماعی گریز دارد (افروز، ۱۳۸۱). کمرویی و هراس اجتماعی نه تنها با احساس ناراحتی از بودن در جمع و تصویرسازی ذهنی منفی از خود همراه است، بلکه با قضاوت‌های غیر طبیعی از خود و دیگران نیز همراه است (لیزژیک^۲، اکیوز^۳، دوگان^۴ و کوگو^۵، ۲۰۰۴).

عوامل مؤثر در ضعف یادگیری درس زبان انگلیسی که در بین دانش‌آموزان متوسطه استان آذربایجان غربی بررسی شد، نشان داد که عواملی که در ضعف یادگیری زبان مؤثر هستند عبارتند از: الف- عدم استفاده از روش‌های فعال آموزشی، ب- عدم تعیین اهداف، پ- عدم توجه به محتوا و معیارهای سازماندهی آن، ت- عدم توجه به اهداف، ث- عدم توجه به محتوا، ج- عدم توجه به اصول سازماندهی محتوا، چ- عدم توجه به مهارت‌های زبان آموزی، ح- عدم توجه به سیستم ارزشیابی، خ- عدم توجه به کاربرد رسانه‌ها در ضعف یادگیری (مددلو، ۱۳۸۱).

در پژوهش دیگری که توسط لوئیس و گراوات^۶ (۱۹۹۹) انجام شد به این نتیجه رسیدند که دانش‌آموزانی که در کلاس‌های زبان صحبت نمی‌کنند و در بحث‌ها شرکت نمی‌کنند ناشی از دلایل زیر می‌باشد: ۱- کم رویی، ۲- حساسیت، ۳- مشکلات مربوط به زبان که مربوط می‌شود به تلفظ کردن، دامنه لغات، گرامر، بیان عمومی و تشکیلات و همچنین راه‌هایی را برای حل

1- Finland and Estonia
3- Akyuz
5- Kugu

2- Lizgic
4- Dogan
6- Lewis & Gravatt

مشکلات پیشنهاد کردند. در گزارش دیگری (کندو و بران^۱، ۲۰۰۶) به این نتیجه رسیدند که برای یادگیری زبان ۱۷ عامل مؤثر وجود دارد که بر روی ۴۳ نفر از دانشجویانی بررسی شد که در دوره پیشرفته یادگیری زبان ژاپنی بودند، تعدادی از موارد آن به شرح زیر است: ۱- ادراک شخص از توانایی خود برای خواندن زبان خارجه، ۲- داشتن آگاهی در زمینه مورد بحث، ۳- آمادگی و فعالیت بیشتر برای خواندن، ۴- عدم اشتغال به مطالعات فلسفی در زبان، ۵- نداشتن راهنمایی‌های اصلی و انگیزشی برای خواندن. در بررسی دیگری در مورد اهداف یادگیری زبان انگلیسی در دانشجویان سال سوم از سه دانشگاه الزهرا- علامه طباطبایی و دانشگاه تهران، پژوهشی به عمل آمد، نتایج بررسی نشان می‌دهد که در تحلیل انگیزه در محیط‌های یادگیری زبان خارجی باید به عوامل درونی و ذاتی دقت بیشتری مبذول داشت (نادری، ۱۳۸۱).

حسینی، صالحی در سال ۱۳۸۶ رابطه بین انگیزه و استفاده از راهبردهای یادگیری زبان توسط دانشجویان دانشگاه را مورد بررسی قرار داد. نتایج این تحقیق نشان داد که انگیزه بیرونی رابطه معنی‌داری با انتخاب راهبردهای یادگیری زبان نداشت، این در حالی است که انگیزه درونی رابطه معنی‌داری با راهبردهای یادگیری زبان پیدا کرد. همچنین تفاوتی بین زنان و مردان به لحاظ انتخاب و استفاده از راهبردها وجود نداشت و سطح بسندگی زبان تفاوتی در استفاده از استراتژیک‌ها و راهبردها ایجاد نکرد. همچنین، زبان‌آموزان ایرانی بیشتر از انگیزه درونی برخوردار بودند تا از انگیزه بیرونی. نتایج حاصل از پژوهش (مهریار، ۱۳۸۰) دال بر این مطلب است که ارتباط قابل ملاحظه‌ای بین آشنایی دانشجویان با مفاهیم فرایندهای یادگیری زبان دوم و مهارت‌های زبانی آنان و درون‌گرایی و برون‌گرایی وجود دارد.

صاحب‌نظران آموزش زبان انگلیسی بر این باورند که آموزش زبان به شیوه فعالیت محور شرایط مطلوبی برای یادگیری زبان دوم فراهم آورده و امر یادگیری را آسان می‌کند. به همین دلیل اخیراً تدریس زبان به شیوه فعالیت محور مورد توجه مدرسان زبان انگلیسی و تهیه و تدوین کنندگان مطالب درسی قرار گرفته است. نتایج حاصله از تجزیه و تحلیل آماری نشان می‌دهد که کیفیت کنش زبانی گروهی که با شیوه فعالیت-محور مورد آموزش قرار گرفته‌اند از نظر روانی و ساختار دستوری خوب بود (رحیم پور، ۱۳۸۶). پژوهشی در خصوص تکنیک buzz بر روی دانش‌آموزان ژاپنی سال آخر دبیرستان که اعتماد به نفس کمی در صحبت کردن با زبان انگلیسی داشتند انجام شد. در این تکنیک نشان داده شد که ارتباطات درون فردی باعث ایجاد یادگیری

مؤثر و مستقل می‌شود و نیز توانایی خواندن را در دانش‌آموزان کمرو بهبود می‌بخشید (تتسرو^۱، ۱۹۹۹).

تحقیقات لیندسی^۲ و دکرل^۳ و مکی^۴ در سال ۲۰۰۸ بین کودکان ۱۲ ساله در انگلستان انجام شد که در این تحقیق از گزارش‌های خودسنجی کودکان، معلمان و والدین و پرسش‌نامه اختلالات رفتاری و هیجانی استفاده شد، نتایج نشان داد که بین رشد اجتماعی مثبت و خودپنداره با رشد و پیشرفت در زبان رابطه وجود دارد.

قبل از این تحقیق گزارشی از رابطه کمرویی با یادگیری زبان انگلیسی وجود نداشته است و در چندین تحقیق، گزارش شده در ایران فقط به رابطه عملکرد معلمان، مسائل انگیزشی، آموزش به شیوه فعالیت محور و روش همیاری در کلاس بررسی شده و هدف از انجام پژوهش حاضر، یافتن پاسخ برای این پرسش است که آیا بین کمرویی و پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی رابطه وجود دارد و الگوی پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی بر اساس کمرویی و علاقه‌مندی به زبان چیست؟

روش

روش تحقیق در این پژوهش، روش همبستگی، رگرسیون است.

جامعه‌ی آماری، نمونه و روش انتخاب نمونه

جامعه‌ی مورد مطالعه شامل تمام دانشجویان شرکت‌کننده در مراکز آموزشی زبان کانون در سطح پیشرفته در فصل تابستان می‌باشد که تعداد آنها ۵۵ نفر بود، تعداد ۵۰ نفر آنها پرسش‌نامه آزمون کمرویی را تکمیل کردند و نمرات پایان ترم آنها به‌عنوان نمرات پیشرفت تحصیلی شان ثبت شد و نیز این افراد در دامنه سنی (۱۸-۲۲) قرار داشتند.

ابزار پژوهش

متغیرهای این مطالعه از طریق ابزارهای زیر اندازه‌گیری شده‌اند:

۱- پرسش‌نامه کمرویی ۴۴ سؤالی در سال ۱۳۸۲ توسط سموعی روی یک نمونه ۵۰۰ نفری دختر و پسر کشور در دو مرحله نرم شده است. نتایج حاکی از آن دارد که پرسش‌نامه کمرویی از

1-Tetsuro
3- Dockrell

2- Lindsay
4- Mackie

کیفیت روان‌سنجی مناسبی برخوردار است و قابل کاربرد در مقاصد پژوهشی و روان‌شناختی می‌باشد. ویژگی‌های آن به شرح زیر است:

الف. همسانی درونی سؤالات: همبستگی بین نمره هر سؤال و نمره کل پرسش‌نامه محاسبه شد، این مرحله نشان داد که بین کلیه سؤالات و نمره کل پرسش‌نامه، همبستگی مثبت و معنی‌دار وجود دارد.

ب. پایایی پرسش‌نامه از طریق آلفای کرباخ، برای دانشجویان دختر ۰/۸۶، برای دانشجویان پسر ۰/۸ و برای کل جمعیت دانشجویان ۰/۸۳ گزارش گردید.

پ. پایایی پرسش‌نامه به روش دو نیمه کردن (زوج فرد) ۰/۷ محاسبه شد که در سطح $P < ۰/۰۰۰۱$ معنی‌دار بوده است.

ت. پایایی از نوع بازآزمایی، با اجرای مجدد پرسش‌نامه به فاصله‌ی زمانی ۳ هفته ۰/۹۷ و در سطح $P < ۰/۰۰۰۱$ معنی‌دار محاسبه گردید.

ویژگی‌های آماری پرسش‌نامه کمرویی به شرح زیر است:

(چارک اول=۸۷، میانگین=میانه = نما = ۹۵، چارک سوم=۱۰۶)

یافته فوق حاکی از آن است که ماده‌ها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند.

۲- نمرات پایان ترم دانشجویان به‌عنوان شاخصی برای اندازه‌گیری میزان «پیشرفت تحصیلی زبان انگلیسی» استفاده شده است.

پس از جمع‌آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی به‌عمل آمد.

در سطح توصیفی از شاخص‌های توزیع فراوانی، درصد، میانگین، واریانس و انحراف استاندارد استفاده شد و در سطح استنباطی نیز از آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن و تحلیل رگرسیون استفاده گردید. محاسبات آماری در این پژوهش با استفاده از نرم افزار کامپیوتری SPSS صورت گرفته است.

یافته‌ها

پرسش‌نامه کمرویی مشتمل بر ۴۴ ماده است که آزمودنی بر اساس یک مقیاس چهار گزینه‌ای به آن پاسخ می‌دهد. حداقل نمره در این آزمون صفر و حداکثر ۱۷۶ می‌باشد. این آزمون در جامعه ۵۰ نفری دانشجویان پسر شرکت کننده در مرکز آموزشی زبان کانون در شهرستان سیرجان اجرا شد و ماکزیمم نمره کمرویی ۱۶۱ و مینیمم نمره ۷۸ بود و لذا بر این اساس نمرات دانشجویان به طریق زیر رتبه‌بندی شد.

جدول ۱: رتبه‌های دانشجویان به تفکیک نمرات کمرویی

رتبه	۱	۲	۳	۴	۵
نمره	۷۸-۹۴	۹۵-۱۱۱	۱۱۲-۱۲۸	۱۲۹-۱۴۵	۱۴۶-۱۶۲

جدول ۲: درصد، میانه و میانگین دانشجویان به تفکیک رتبه‌های آزمون کمرویی

رتبه	میانگین	میانه	درصد
۱	۸۸/۵۰	۹۰/۵۰	٪۲۰/۰
۲	۱۰۲/۶۶	۱۰۱/۵۱	٪۲۰/۰
۳	۱۲۰/۵۸	۱۲۰/۰۰	٪۴۰/۰
۴	۱۳۷/۰۰	۱۳۷/۰۰	٪۱۳/۳
۵	۱۵۴/۰۰	۱۵۴/۰۰	٪۶/۷
کل	۱۱۵/۰	۳۰	٪۱۰۰

نتایج جدول ۲ و با توجه به در نظر گرفتن ویژگی‌های آماری پرسش‌نامه کمرویی نشان می‌دهد که در حدود ۴۰٪ دانشجویان کمرو هستند. البته لازم به ذکر است که در این آزمون نمرات پایین نشان دهنده کمرویی بیشتر می‌باشد.

جدول ۳: آزمون همبستگی پیرسون بین کمرویی و نمره پیشرفت تحصیلی

کمرویی	نمره پیشرفت تحصیلی	ضریب همبستگی پیرسون
۱	۰/۵۸۹	ضریب همبستگی پیرسون
۰	۰/۰۰۰	سطح معناداری
۵۰	۵۰	تعداد
۰/۵۸۹	۱	ضریب همبستگی پیرسون
۰/۰۰۰	۰	سطح معناداری
۵۰	۵۰	تعداد

همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است

نتایج بررسی‌های آماری با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین نمره کمرویی و نمره پیشرفت تحصیلی همبستگی معنی‌دار وجود دارد ($p < 0/005$, $n=50$, $r=0/589$).

جدول ۵: آزمون همبستگی اسپیرمن بین نمره پیشرفت تحصیلی و علاقه

علاقه	نمره پیشرفت تحصیلی	ضریب همبستگی پیرسون
۱	۰/۴۰۸	ضریب همبستگی پیرسون
۰	۰/۰۰۳	سطح معناداری
۵۰	۵۰	تعداد
۰/۴۰۸	۱	ضریب همبستگی پیرسون
۰/۰۰۳	۰	سطح معناداری
۵۰	۵۰	تعداد

نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که بین علاقه و نمره پیشرفت تحصیلی همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0/005$, $n=50$, $r=0/408$).

جدول ۵: خلاصه تحلیل واریانس نمره کمرویی بر حسب نمره پیشرفت در یادگیری زبان

مدل	منبع تغییر	مجموع مجذور	درجه آزادی	میانگین مجذورات	میزان F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۳۰۷۹/۲۷۹	۲	۱۵۳۹/۶۴۰	۱۵/۴۵۸	۰/۰۰۰	
کمرویی	باقیمانده	۴۶۸۱/۲۲۱	۴۷	۹۹/۶۰۰		
جمع	۷۷۶۰/۵۰۰	۴۹				

به‌منظور تعیین بود یا نبود رابطه خطی بین متغیر پیش‌بین و متغیر ملاک در جامعه از آزمون تحلیل واریانس رگرسیون استفاده شد. مقدار F مشاهده شده (۱۵/۴۵۸) که در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنی‌دار است نشان می‌دهد که بین متغیر کمرویی و پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی همبستگی معنی‌دار وجود دارد و ضریب رگرسیون معنی‌دار است.

جدول ۶: تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی نمره یادگیری زبان انگلیسی براساس کمرویی و علاقه‌مندی به زبان

شاخص‌ها	ضریب استاندارد تفکیک رگرسیون		ضریب تفکیک	
	نسبت t	Beta	B	خطای معیار
مقدار ثابت	۳/۸۱۵		۳۳/۶۶۹	۸/۸۲۶
کمرویی	۴/۰۶۸**	۰/۴۹۷	۰/۳۳۵	۰/۰۸۲
علاقه	۱/۹۸۲	۰/۲۴۲	۷/۵۴۹	۳/۸۰۸

متغیر وابسته: پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی $F = ۱۵/۴۵۸$ و $R^2 = ۰/۳۷۱$ و $R = ۰/۶۳۰$

** معنی‌داری در سطح ۰/۰۱

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود مقدار $R^2 = ۰/۳۷۱$ بدین معنی است که تنها ۳۷/۱ درصد از تغییر نمرات پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی به حساب آمده است. با توجه به اطلاعات جدول ۶ و مراجعه به آمار t و سطوح معنی‌داری آن می‌توان قضاوت کرد که متغیر پیشرفت تحصیلی با کمرویی ($p < ۰/۰۱$ و $t = ۴/۰۶۸$) همبستگی معنی‌دار وجود دارد و ضریب رگرسیون معنی‌دار است. همچنین می‌توان از روی متغیر پیش‌بین نمره کمرویی (با ۹۹ درصد اطمینان)، متغیر ملاک (پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی) را پیش‌بینی نمود. و معادله رگرسیون به شرح زیر تنظیم می‌شود:

کمرویی $\times ۰/۴۹۷ + ۳۳/۶۶۹ =$ نمره پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی

بحث و نتیجه‌گیری

دنیای امروز دنیای علم است و فناوری، دنیای ارتباطات سریع که در آن اطلاعات بعد مسافت را می‌شکنند و از این سو و آن سوی جهان به صورت لحظه‌ای مبادله می‌شوند. در این غوغای ارتباطات دیگر آموزش و یادگیری زبان خارجی صرفاً یک مهارت لوکس و تجددگرایانه و یک انتخاب نیست، بلکه یک ضرورت است و دانشجویان برای این که از قافله علم و دانش عقب نمانند و بتوانند به راحتی در دنیای مجازی و اینترنتی سیر کنند و از جدیدترین یافته‌های علمی آگاه شوند، لزوماً باید به یکی از زبان‌های مطرح دنیا و به‌ویژه انگلیسی تسلط داشته باشند.

نتایج نشان داد که در مجموع ۴۰٪ از دانشجویان شرکت‌کننده در مراکز آموزشی زبان کمرو هستند و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش همبستگی مشخص کرد بین نمره پیشرفت تحصیلی زبان انگلیسی با کمرویی و علاقه‌مندی به زبان رابطه معناداری وجود دارد. تحلیل رگرسیون نیز نشان

داد که می‌توان از روی متغیر پیش‌بین نمره کمرویی (با ۹۹ درصد اطمینان)، متغیر ملاک (پیشرفت تحصیلی در یادگیری زبان انگلیسی) را پیش‌بینی نمود.

اخیراً کوشش‌هایی انجام شده است تا عملکرد زبان‌آموزان در زبان دوم بر حسب میزان اضطراب بررسی گردد. اضطراب در عملکرد شفاهی زبان دوم مؤثر است با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها، اضطراب مخرب و مفید را باید به مثابه دو مفهوم مجزا دانست. در ضمن نتایج حاصله، این فرض را که همه انواع اضطراب، مخل عملکرد شفاهی زبان‌آموزان می‌باشد، تأیید نمی‌کند (رهبری نیا، تجلی، جهانگیری، ۱۳۸۲).

و نتایج این تحقیق مشابه پژوهش اسمیت^۱ در سال ۲۰۰۶ می‌باشد که به این نتیجه رسیدند که برای پیشرفت در یادگیری زبان ابتدا به خودباوری و تقویت اعتماد به نفس نیاز داریم و سپس، یادگیری زبان بهتر است با خواندن شعر انجام شود و نیز سکیولالینو^۲ در سال ۲۰۰۷ عوامل مختلف در یادگیری زبان را بررسی کرد و به این نتیجه رسید که خود پنداره، مهمترین عامل در یادگیری زبان محسوب می‌شود و عوامل دیگر که شامل میزان هوش، انگیزه (قوی، ضعیف)، استفاده از زبان مادری و یا زبان خارجه بود در دو گروه همتا بررسی شد و نتیجه این بود که تفاوت معنی‌داری در دو گروه وجود نداشت.

در ایران نیز راحمی در سال ۱۳۸۰ در پژوهش خود نقش قطعی عواطف فراگیران در یادگیری زبان‌های خارجی را بررسی کرد و پرسش‌نامه‌ای تنظیم کرد تا اولاً دانش‌آموزان ایرانی مقطع دبیرستان در رشته‌های مختلف را از نظر نگرش نسبت به یادگیری زبان انگلیسی، اعتماد به توانایی‌های خود در درس زبان و عقایدی که نسبت به یادگیری زبان انگلیسی به‌عنوان یک زبان خارجی دارند با هم مقایسه کند و سپس به بررسی این نکته پرداخت که این عوامل عاطفی چه سهمی در پیشرفت تحصیلی آنان در درس زبان انگلیسی به‌عنوان یک زبان خارجه دارند. نتایج نشان داد که دانش‌آموزان رشته انسانی، به‌عنوان دانش‌آموزانی که پیشرفت تحصیلی پایینی در یادگیری زبان انگلیسی دارند، در مقایسه با دو رشته ریاضی و تجربی دارای نگرشی منفی نسبت به یادگیری زبان انگلیسی هستند، اعتماد کمتری به توانایی‌های خود در این درس دارند، و دارای برخی عقاید منفی درباره یادگیری زبان انگلیسی به‌عنوان یک زبان خارجه هستند. در این تحقیق ثابت شد که از میان سه رشته، عوامل عاطفی مورد مطالعه رابطه معنی‌داری با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رشته انسانی در درس زبان انگلیسی دارند. به‌علاوه، داشتن اعتماد به توانایی‌های

1- Smith

2- Seikkula-Leino

خود، به‌عنوان مؤثرترین عامل پیش‌بینی‌کننده پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان این رشته در درس زبان، مشخص شد. این نتیجه اهمیت توجه به عواطف فراگیران، به‌خصوص خوددباوری‌ها را تأکید می‌کند تا بدین وسیله جریان آموزش و یادگیری مؤثر، افزایش یابد. در همین راستا در سال ۲۰۰۸ آلارد^۱ و ویلیامز^۲ ۴۴۵ بزرگسال را به‌عنوان نمونه در دو گروه با اختلالات ارتباطی و بدون اختلال بررسی کردند و نتایج تحقیق آنها نشان داد که گروهی که اختلال ارتباطی نداشتند از نظر خودپنداره، سلامت، صدا و یادگیری زبان بهتر بودند. در گروهی که اختلال ارتباطی داشتند، میزان استرس نسبت به تمامی شرایط زندگی بیشتر بود و پیشنهاد دادند که باید متغیرهایی که در زمینه اختلالات ارتباطی دخیل هستند شناسایی شوند و برطرف گردند.

در سال ۲۰۰۷ اسپچمید^۳ برای دانش‌آموزان بین‌الملل که زبان انگلیسی را مطالعه می‌کردند روشی را بررسی کرد در این روش کلاس درس مشاهده شد و بازتاب دانش‌آموزان بررسی شد و نیز یادداشت‌های ارائه شده توسط معلم، ثبت نوار ویدیویی از کلاس، مصاحبه ساختارمند از دانش‌آموزان و گرفتن پیش‌تست و پس‌تست از دانش‌آموزان انجام شد به این نتیجه رسید وایت برد تقابلی^۴ (IWB) یک مهارت مطالعاتی است که برای یادگیری زبان انگلیسی بسیار مفید است و در این روش به خود پنداره و شخصیت فرد بها داده می‌شود و نیز یک خانمی از ایالت عربستان یک تحقیق کیفی را در خصوص زبان انگلیسی مطرح کرد و در تحقیق خود برای پیشرفت در یادگیری زبان برای معلمان خصوصی پیشنهادهای دارد از جمله: یادگیری همراه با آموزش، مسئولیت دادن به شاگردان هنگامی که مشغول کمک به آنها هستیم، بالا بردن اعتماد به نفس در نگرش به یادگیری زبان انگلیسی و همچنین پیشنهاد کرد که از استادان دانشگاه کمک بخواهیم و آگاهی‌های معلمان را افزایش دهیم (مای نارد^۵، آلمارزکی^۶، ۲۰۰۶).

استول^۷ و رولیود^۸ و پیترسما^۹ وان دن وایتبر^{۱۰} و هوکس^{۱۱} در سال ۲۰۰۶ یک تحقیق طولی درباره فراشناخت انجام دادند و نتایج تحقیق آنها نشان داد که انگیزه علمی و اعتماد به نفس در آموزش‌های نخستین مؤثر هستند و نیز متغیرهای نهفته (میزان یادگیری و تفاوت‌های فردی) در پیشرفت زبان مؤثر هستند.

1- Allard
3- Schmid
5- Mynard
7- Stoel
9- Peetsma
11- Hox

2- Williams
4- interactive whiteboard
6- Almarzouqi
8- Roeleveld
10- van den Wittenboer

در پایان با توجه به نتایج این مطالعه کمرویی یک عامل مهم در کاهش پیشرفت تحصیلی زبان‌انگلیسی می‌باشد. پس توصیه می‌شود که آموزشگاه‌های زبان به‌منظور پیشرفت تحصیلی دانشجویان خود، کلاس‌هایی تحت عنوان تقویت اعتماد به نفس و غلبه بر کمرویی در آموزشگاه دایر نمایند. در نهایت با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌گردد:

۱- در آموزشگاه‌های زبان از معلمانی استفاده شود که خود از سواد و اعتماد به نفس بالایی برخوردار باشند.

۲- تلاش شود تا اعتماد به نفس زبان‌آموزان با استفاده از تشویق‌های کلامی و دیگر تکنیک‌های تربیتی افزایش یابد.

۳- توصیه می‌شود که در پایان کلاس‌ها از دانش‌پژوهان پذیرایی مختصری به‌عمل آید.

۳- بحث‌های کلاسی را بیشتر در زمینه مسائل روانشناختی قرار داده تا دانشجویان نسبت به مسائلی از قبیل شادزیستی، تقویت اعتماد به نفس، غلبه بر مشکلات زندگی و غیره آگاهی پیدا نمایند. از دانشجویان کمرو خواسته شود، هر جلسه به زبان انگلیسی کنفرانسی داشته باشند تا انگیزه درونی آنها نسبت به زبان انگلیسی افزایش یابد.

منابع فارسی

- جهانگیری، ع.؛ رهبر نیا، س. و تجلی، غ.** (۱۳۸۲). اضطراب در یادگیری زبان و تأثیر آن بر کنش گوینده در زبان انگلیسی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شیراز.
- حسینی سید، م. و صالحی، م.** (۱۳۸۶). بررسی رابطه بین انگیزه و راهبردهای یادگیری زبان. فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجی رتبه علمی - پژوهشی. شماره ۴۱، پاییز.
- راحی، ج.؛ قهرمانی قاجار، س. و کارکیا، پ.** (۱۳۸۰). بررسی عواطف دانش‌آموزان ایرانی مقطع دبیرستان و پیشرفت تحصیلی در زبان انگلیسی به‌عنوان یک زبان خارجی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه الزهرا.
- رضاخانی، س.** (۱۳۸۶). بررسی انگیزه‌های درونی و بیرونی پیشرفت تحصیلی دانشجویان رشته‌های مختلف تحصیلی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن. فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی. سال دوم شماره دوم شماره مسلسل ۶.

- رحیم پور، م. (۱۳۸۶). به‌کارگیری روش‌های فعالیت محور در آموزش زبان. فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجی رتبه علمی - پژوهشی. شماره ۴۱، پاییز.
- سموعی، ر. (۱۳۸۲). هنجاریابی آزمون کمرویی. مؤسسه تحقیقاتی علوم رفتاری سینا. تولیدکننده آزمون‌های روانشناختی.
- سلحشور، م. (۱۳۸۵). خجالت و کمرویی در کودکان. روزنامه شرق تهران. چهارشنبه. سی‌ام فروردین.
- مددلو، ق.؛ محمودزاده، ا.؛ رسولی، خ. و شفیعی، ح. (۱۳۸۱). بررسی عوامل مؤثر در ضعف یادگیری درس زبان انگلیسی دانش‌آموزان دوره متوسطه استان آذربایجان غربی. سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی پژوهشکده تعلیم و تربیت ایران.
- مهریار، ه.؛ وثویی، ح. و یزدانی مقدم، م. (۱۳۸۰). رابطه بین استراتژی‌های یادگیری و درونگرایی و برونگرایی و مهارت دانشجویان زبان آموز انگلیسی به‌عنوان زبان بیگانه. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار.
- نادری، س. (۱۳۸۱). بررسی انگیزه‌های روانی در یادگیری زبان انگلیسی در میان دانشجویان ایرانی. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء، دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی.
- هاشمی، ع. (۱۳۸۴). اوقات فراغت دانش‌آموزان. همایش آشنایی با فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی - تربیتی ساوجبلاغ.

منابع انگلیسی

- Allard, E. R. & Williams, D. F. (2008). Listeners' Perceptions of Speech and Language Disorders. *Journal of Communication Disorders*, v41 n2 p108-123 Mar-Apr
- Kondo-Brown, K. (2006). Affective Variables and Japanese L2 Reading Ability. *Reading in a Foreign Language*, v18 n1 p55-71
- Lewis, M. & Gravatt, B. (1999). The Importance of Talk to Learning: ESOL Students' Viewpoints. *New Zealand Journal of Adult Learning*, v27 n1 p32-40
- Lindsay, G.; Dockrell, J. E. & Mackie, C. (2008). Vulnerability to Bullying in Children with a History of Specific Speech and Language

- Difficulties. *European Journal of Special Needs Education*, v23 n1 p1-16
- Lizgic, f.; Akyuz, G.; Dogan, O. & Kugu, N. (2004).** Social phobia among university students and its relation to self-esteem and body image. *canadian journal of psychiatry*, 49(9), 630-634
- Mynard, J.; Almarzouqi, I. (2006).** Investigating Peer Tutoring. *ELT Journal*, v60 n1 p13-22 Jan.
- Ojala, M. & Talts, L. (2007).** Preschool Achievement in Finland and Estonia: Cross-Cultural Comparison between the Cities of Helsinki and Tallinn. *Scandinavian Journal of Educational Research*, v51 n2 p205-221 Apr.
- Schmid, E. C. (2007).** Enhancing Performance Knowledge and Self-Esteem in Classroom Language Learning .The Potential of the ACTIVote Component of Interactive Whiteboard Technology, v35 n2 p119-133.
- Seikkula-Leino, J. (2007).** CLIL Learning: Achievement Levels and Affective Factors. *Language and Education*, v21 n4 p328-341.
- Smith, R. (2006).** On Diffidence: The Moral Psychology of Self-Belief. *Journal of Philosophy of Education*, v40 n1 p51-62.
- Stoel, R. D. (2006).** Roeleveld, Jaap; Peetsma, Thea; van den Wittenboer, Godfried; Hox, Joop. Issues in Longitudinal Research on Motivation . *Learning & Individual Differences*, v16 n2 p159-174 2006
- Tetsuro, I. (1999).** Implementation of Buzz Learning to English Language Education in a Junior High School. N/A